

Pædagogiske læreplaner

Vi lader os inspirere af pjecen Pædagogiske læreplaner i daginstitutionen af Filtenborg og Lindegaard samt Leg og Lær – en guide om pædagogiske læreplaner til alle dagtilbud og forældre med børn i dagtilbud. Børns møde med verden bringer tusindvis af spørgsmål, oplevelser og udfordringer. At smage, lugte, se, mærke – og tale om det, der sker omkring og indeni – er næringen til en bestandig udviklingsproces. Det er os voksne, der har ansvaret for børnene – der som guider kan tage barnet ved hånden i refleksionen og forsøget på at finde muligheder, veje, svar. Loven om pædagogiske læreplaner har som sit fornemste formål at understøtte hele denne proces. Loven skal sikre og inspirere til at der i børnehaven skabes rummelige læringsmiljøer, hvor der er lydhørhed overfor børns nysgerrighed. Øget bevidsthed kan støtte barnets naturlige udvikling og en skærpet indsats kan være med til at give de børn, der af en eller anden grund har ringere odds med sig, et styrket udgangspunkt for at klare sig godt i deres videre liv. Her gør vi brug af EVA skemaerne, når vi skal evaluere vores forskellige projekter/temaer/aktiviteter. Dette arbejdsredskab er meget let at bruge når vi i samarbejde med forældrebestyrelsen skal evaluere vores læreplanstemaer.

Her er et lille udpluk af nogle af børnehavens aktiviteter, hvor læreplanstemaerne inddrages:

Barnets personlige udvikling – tema 1

Børnehaven skal være et væksthuis for den personlige udvikling. Barnets identitet, selvopfattelse, selvoplevelse og selvtillid er vigtige elementer for barnets generelle udvikling og muligheder for at tilegne og lære sig nye ting. Barnet skal føle sig værdsat og anerkendt og det skal opnå en fornemmelse af at blive set, genkendt og husket.

Mål:	<ul style="list-style-type: none"> • Være opmuntrende og anerkendende overfor barnet. • At møde barnet med positive forventninger og reaktioner. • opmuntre barnet til at udforske omverden- en, tage initiativ, være medbestemmende. • At hjælpe barnet til at få kendskab og tiltro til sig selv – være i centrum. • At åbne mulighed for at barnet kan udtrykke tanker, følelser og give sin mening til kende. • At sørge for at barnet får mulighed for at vise forskellige sider af sig selv
Middel: Læring gennem leg.	<ul style="list-style-type: none"> • At få sagt godmorgen til alle • Lave gymnastik/rytmik for de 3 årige • Musik/drama for de 4 årige, hvor det enkelte barn øver sig i at turde stå frem overfor de andre børn • Skolerelaterede opgaver for de 5 årige • Idræt, leg og bevægelse i hallen hver onsdag • Kreativt værksted, hvor alle hver dag kan øve sig i at tegne med tusser, blyanter, maling – klippe og klistre. • Bygge med lego, plus plus og spille spil • Lege med magneter og bogstaver og tal • Ud fordrende leg på legepladsen • Sidde i fast spisegruppe, hvor

	<p>primærpædagog hver dag ser og hører det enkelte barn. (tanker, følelser, meninger)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deltage i praktiske gøremål • Ture ud af huset – øve trafik • Konkurrencer f.eks. til idræts uge og til fastelavn med lakridssnøre-, bide til bolle-, og tøndeslavnings konkurrence
Tegn på læring	<p>Positiv udvikling hos det enkelte barn. Et glad og sprudlende barn som er i trivsel. Et barn der kommer tillidsfuldt ind i børnehaven og som føler sig inkluderet. Et barn, der føler sig værdsat</p>

Eksempler på når det lykkes:

Ude på legepladsen har vi et klatrestativ med en armgang. Børnene øver sig på skift. Det er svært i starten og der skal virkelig armkræfter til for at klare armgangen. Den 4 årige Cecilie øver sig også. Hun øver hver eneste dag. De første gange kommer hun kun til det første håndtag og hænger og dingler med benene. Hun opmuntres af pædagogen og tilskyndes til at prøve igen. Får at vide at hun er super sej og at hun nu snart er ved målet. Med tiden kommer hun længere og længere. Endelig kommer dagen, hvor hun kommer helt over. Sikke en glæde og stolthed. Øjnene skinner og kinderne gløder. Hun kommer glædestrålende hen og henter de voksne og de andre børn. Hun skal lige vise, hvor dygtig hun er blevet. Selv når der kommer en forældre, skal de lige se, hvad hun kan. Hun er bare en rigtig glad pige, som har fået en kæmpe sejr.

(barnet mødes med positive forventninger og reaktioner, barnet opmuntres og får tiltro til sig selv)

Den 5 årige Amanda sidder ved tegnebordet, hvilket hun faktisk gør hver dag. De andre børn kigger på hende og prøver på at tegne efter. De vil gerne have hende til at tegne tegninger til dem. Amanda kigger op på pædagogen ved bordet og siger: ”Hvorfor synes alle at jeg er så dygtig til at tegne?” Pædagogen siger til hende at det er fordi hun er rigtig god til at tegne og holde sig indenfor strengen og bruger flotte farver. Amanda siger at hendes mor også siger at hun er dygtig til at tegne.

Pædagogen giver hende ret. Amanda får at vide at hun er så dygtig fordi hun har øvet sig rigtig meget og at hun gør sig umage. Amanda finder sin børnehavebog frem og finder tegninger fra dengang, hun startede i børnehaven. Hun udbryder: ”Er jeg ikke bare blevet meget goere”. Jo udbryder pædagogen: ”Du er bare blevet meget bedre end dengang – selvom du også tegnede flot, da du var 3 år.

(barnet får tiltro til sig selv, barnet mødes med positive reaktioner, opmuntrende og anerkendende)

Den 5 årige Albert sidder i garderoben og forsøger at lyne sin jakke. Det lykkes bare ikke. I stedet for at bede om hjælp bliver han meget vred, ja faktisk overreagerer han og bliver helt hysterisk. Den voksne beder ham om at lade være med at blive så hidstig. ”Det kan ikke hjælpe du bliver så sur over en lynlås. Det går ikke at du flipper sådan ud, prøv at se de andre børn, de bliver helt forskrækket. Prøv nu at se her”.

Stille og roligt hjælper og støtter den voksne Albert og aftaler med ham at han skal lade være med at blive så vred. Tænk på hvad dine kammerater vil sige oppe i skolen,

hvis du også deroppe vil blive så vred. Albert nikker, han ved det godt. Dagen efter sker der det samme. Lynlåsen driller stadig og Albert overreagerer igen. Den voksne spørger om Albert kan huske aftalen fra i går om at tage det stille og roligt. Sådan går der en uges tid. Endelig en dag står Albert glad og lykkelig. Han har selv fået lynet jakken. Han er stolt og har fundet ud af at han skal tage det stille og roligt og koncentrere sig.
(barnet opmuntres, møder barnet positivt, hjælper barnet med at få tiltro til sig selv)

Det er hyggeligt at sidde med sin bedste ven og tegne.

Samtidig kræver det koncentration at holde sig indenfor stregen

Sociale kompetencer – tema 2

Social kompetence er et menneskeligt redskab i forhold til at lære andre færdigheder. Den er en fundamental del af barnets muligheder for læring. Børn skal have mulighed og frirum til at samarbejde med andre, udforske nye fremgangsmåder, skabe sammen og afgøre, hvad der er meningsfuldt og sjovt at beskæftige sig med. Der skal være mulighed for og tid til både fordybelse og fælles problemløsninger, hvor alle børn høres

Mål:	<ul style="list-style-type: none"> • Sørge for en behagelig omgangstone i børnehaven. • Skabe gode muligheder for børns leg og hvor børnene glædes over at være sammen og føle et fællesskab. Inklusion • Opfordre børnene til at lytte til hinanden og føre indbyrdes samtaler, være aktiv deltagende og tage medansvar for fællesskabet. Inklusion • Lade børnene samarbejde om opgaver, som de er interesserede i og har indflydelse på og opfordre børnene til at løse opgaver sammen. • Hjælpe børnene til at forstå andres behov og opmuntre dem til at vise omsorg og tage hensyn til hinanden.
Middel: Læring gennem leg.	<ul style="list-style-type: none"> • Faste spisegrupper • Aldersopdelte grupper en gang om ugen • Koloni, hvor de største børn skal være sammen. • Tur ud af huset med hjælpevennen. • Idræt, leg og bevægelse i hallen hvor børnene skal samarbejde. • Hjælpe hinanden med praktiske gøremål: Dække bord, finde tøj og sko, af og påklædning, tørre bord af, vaske hænder. • Den frie leg ude og inde • Den styrede leg ude og inde • Fokus på samarbejde i skolegruppen. Hjælpe hinanden med at lave små opgaver og øve sig i at tage og give plads

	<ul style="list-style-type: none"> • Gruppedag, hvor hele spisegruppen er sammen om forskellige aktiviteter
Tegn på læring	At børnene bliver mødt med interesse fra de andre børn. At børnene uopfordret hjælper hinanden og vi vil gerne se at de mindre beder om hjælp hos de større/andre børn. At vi ser meget inklusion.

Eksempler på når det lykkes:

Efter vi har fået indført hjælpe venner, har børnene større forståelse for at hjælpe hinanden i garderoben. De store er rigtig gode til at hjælpe de små/eller deres hjælpe ven, når de ikke kan nå deres flyverdragt eller andet i garderoben. Ind imellem skal de voksne lige spørge om de vil hjælpe med at hente deres hjælpevens flyvedragt eller tage deres støvler ned eller andet. De store vokser med opgaven/drager omsorg for de små og de små ser op til deres ”store” hjælpe ven. De store stiller ikke længere spørgsmål ved at skulle hjælpe andre i garderoben. På denne måde hjælper vi børnene med at inkluderer hinanden frem for at ekskludere.

(lade børn samarbejde om opgaver, opmuntre til at vise omsorg og tage hensyn, være aktiv deltagende, opfordre til at løse opgaven sammen)

5 drenge leger med biler. De har fundet duplo klodser og to store pap rør. De forsøger at bygge en kæmpe mur hvor pap rørene skal ligge ovenpå. De triller hele tiden ned og drengene kommer på skift frem med forskellige løsningsforslag. Men intet lykkes. En forældre sidder og kigger på og kommer langsomt med ind i legen og giver nogle forslag til, hvad de kan gøre. Drengene prøver i fællesskab og får nu rørene bygget ind, så de sidder i spænd mellem duplo klodserne. Endelig lykkes det og nu kan bilerne rigtig få fart på ned gennem rørene. Drengene er stolte af resultatet og de viser bygningsværket frem til de voksne. Da der skal spises madpakker får de lov til at lade deres bygningsværk stå, så de senere kan lege med det.

(skabe gode muligheder for børnenes leg, glædes over at være sammen, lytter til hinanden, fører indbyrdes samtaler, er aktiv deltagende og får løst en opgave, samarbejde)

Der er madpakketid. Alle børn skal ud og tisse og vaske hænder. Vi har lige haft et projekt om god håndhygiejne, så ude på badeværelse hænger der plancher om hvordan vi skal vaske hænderne. Peter og Marie står sammen ude på badeværelset og efter at Peter har tisset, er han på vej ud. Marie stopper ham i farten og siger at han skal huske at vaske hænder. Peter kan ikke selv åbne for vandet, så Marie hjælper ham. Hun fortæller også at han skal huske den frække tommeltot. Sammen gennemgår de plancherne trin for trin og får nogle dejlige rene hænder.

(den store hjælper den mindre, drager omsorg, samarbejder om en opgave)

Sproglige kompetencer – tema 3

Sprog er en forudsætning for at kunne udtrykke sig og kommunikere med andre. Sproglige færdigheder er en indgangsdør til verden – en mulighed for at høste viden og erfaringer. Det er derfor vigtigt at børnene støttes i at sætte ord og begreber på de oplevelser, de har i hverdagen. Sprog er nonverbalt sprog, talesprog, skriftsprog, tegnsprog og billedsprog.

Mål:	<ul style="list-style-type: none"> • At give børnene mulighed for at udvikle deres sprog igennem leg • At give børnene mulighed for at udvikle deres sprog gennem forskellige aktiviteter • At gøre børnene nysgerrige og eksperimenterende med mimik, kropssprog og tale • At børnene kan gøre sig forståelige og sætte ord på, hvad der sker omkring dem • At lære børnene en god omgangstone
Middel: Læring gennem leg.	<ul style="list-style-type: none"> • Rim og remser, sange, sanglege med fagter • Højtlesning, lytte til historier på cd og dernæst genfortælle • Støtte børnene i deres interesse for former, mængder, symboler, tegn, bogstaver og tal • Musik/drama og udklædning • Tegnebord, hvor der er papir, spidsede blyanter, tusser og hvor aktiviteten ligger op til at der er mange børn, der kan sidde og snakke sammen. • Mange billeder hængt op overalt, som giver anledning til samtale • Bøger, barnets bog frit tilgængeligt • Dialogisk oplæsning for 2 grupper. • Førskolegruppen, hvor dialogen har stor vigtighed.
Tegn på læring	At børnene verbalt kan klare deres konflikter. At børnene får forståelse af indholdet i historien og kan genfortælle. At børn forstår sammenhænge og rækkefølge i en historie. At vi ikke har særlig mange børn, der har brug for taleundervisning. At børn viser glæde ved at bruge sproget og er trygge. At alle taler respektfuld til hinanden og siger ikke bandeord og andre skældsord.

Eksempler på når det lykkes:

Til dialogisk oplæsning har vi 2 grupper med 4 børn i hver. De er fordelt rimeligt alderssvarende. De deltager i vores dialogisk oplæsning 3 gange om ugen. Børnene har været med til at bestemme deres faste siddepladser, når vi læser. Vores genkendelige rytme og rutine er meget vigtig for børnenes tryghed. De føler sig mere og mere trygge sammen med gruppen. De meget stille og tilbageholdende børn, der deltager i oplæsningen, tør komme med langt mere i dialogen, når de er i den lille gruppe. De byder ind med flere fortællinger og vi ser nogle børn, der nu gerne vil og tør bruge sproget. Når vi så oplever at den meget stille pige, der aldrig rigtig har sagt noget, pludselig spørger og svarer – ja så glædes vi og ved at det hjælper, det vi har sat i gang.

På vores væg ved spisebordet har vi lavet forskellige figurer med børnenes navne og billeder på. Vi snakker med hvert enkelt barn. Hvad hedder mor og far? Har du en bror eller søster? Hvad hedder de? Hvor bor du henne og hvor arbejder mor og far? Har du et kæledyr? Vi snakker om barnets navn, hvordan ser bogstaverne ud i navnet, vi staver navnet. Børnene snakker om, hvem der har ens bogstaver. Vi finder abc bogen med rim og remser og finder den remse, som lige passer til barnets for bogstav. Børnene ser frem til denne samling og kan næsten ikke vente til det bliver deres tur til at fortælle.

4 piger sidder og tegner på midterstuen, da den ene pige kommer i tanke om, at hun gerne vil danse og synge til MGP. Musikken bliver tændt og nu skal der danses og synges. Det er tydeligt at se at pigerne har set videoen mange gange med børnemelodigrandprix. Alle synger med på sangene og kan faktisk de fleste sangtekster udenad. Der er også rytme i pigerne. De har affotograferet dansetrinene og måden de skal holde arme og hoved på. Pigerne aftaler indbyrdes, hvem der skal synge hvilke sange. De giver hinanden gode råd og hvis der bliver glemt et dansetrin, er der altid en, der hurtig kan fortælle, hvad der skal laves.

Hele spisegruppen har billeder af sig selv på væggen med navn og adresse.

Krop og bevægelse - tema 4:

Kroppen og brugen af den er også et redskab, som barnet har til sin rådighed i forhold til at kommunikere med omverdenen. Kroppen er et kæmpemæssigt sanses apparat for barnet, som det oplever, sanser og reagerer igennem og med. Kroppen er også et sted der rummer mange følelser der kan komme til udtryk fysisk og den er et organ, der har brug for pleje, omsorg og sundhed.

Mål:	<ul style="list-style-type: none"> • At børnene oplever glæde ved, accept af og forståelse for egen krop. • At børnene oplever glæden ved at være i bevægelse. • At styrke børnenes fysiske sundhed, bl.a. fokus på ernæring, hygiejne og bevægelse. • At børnene med alle sanser tilegner sig den fysiske, kulturelle og sociale verden
Middel: Læring gennem leg og bevægelse.	<ul style="list-style-type: none"> • Gymnastik/rytmik for de 3-4 årige • Musik/drama for de 4-5 årige • Idræt/leg og bevægelse i hallen • DGI - bevægelsespolitik • Udflugter til skov, strand, legepladser. • Spille fodbold og andre boldlege • Vores egen legeplads • Indkøbsture • Øve trafiksikkerhed • Projekt om håndhygiejne • Sund og usund madprojekt • Motions projekt • Kuglerum, tumlerum, motorikrum med ribbe og trampolin
Tegn på læring	At børnene ved hvor deres forskellige kropsdele sidder og kender deres funktion. At børnene udtrykker glæde ved og tager initiativ til at bevæge sig. Glade, sunde børn som gerne vil bruge deres krop både i den frie leg og den styrede leg.

Eksempler på når det lykkes:

Vi tager nogle drenge op på et grønt område for at spille fodbold. Vi går op af en sti, der fører op til boldbanen. Der bliver snakket om, hvem der skal holde bolden til vi er deroppe. Alle vil jo gerne have lov. Derefter deles drengene op på to hold. Det ene hold skal skyde på det ene mål og det andet hold skal skyde på det andet mål. Derefter går den vilde jagt efter bolden, men der er nogle der ikke kan finde ud af hvilket mål, der skal skydes på. I fodbold er der også noget der hedder frispark og straffespark og hvis bolden bliver sparket udenfor banen er der indkast. Det gælder om at få flest mål for så er man jo det bedste hold. Men der er også nogle af drengene, der lige pludselig ikke har lyst til at spille mere. De sætter sig bag det ene mål og ser de andre spille.

Der er formiddagsfrugt. Alfe børnene sidder pænt og spiser deres frugt færdig. Nogle børn begynder at blive urolige. Nu må der godt begynde at ske noget. En af pædagogerne henter en cd og nu skal alle ud på gulvet. Først er det trommesangen, hvor børnene skal tromme på bordet, på stolen, på væggen, på numsen. Børnene følger anvisningen i sangen. Dernæst skal de danse en cowboy dans. Alle går op i det med liv og sjæl. De elsker at bevæge sig til musik og nogle synger med på omkvædet. Da samlingen er veloverstået og der er gået et stykke tid og der skal være eftermiddagssamling, er det børnene der opfordrer til at vi skal synge og bevæge os igen.

Vores ugentlige time i hallen starter allerede ved gåturen derhen. Vi snakker om forskellige ting, om forskellige frugttræer vi går forbi, om vi skal tage en rask fodboldkamp, når vi går forbi boldbanen eller vi varmer op ved løb, mens vi synger og samtidig får rørt lattersmusklerne. Vi kan ikke mere end lige komme ind i hallen, så stormer børnene hurtig hen til springsalen, hvor de pænt tager deres sko og tøj af udenfor på bænken. Inde i salen styrter de rundt og op i ribberne indtil vi er klar til at starte på dagens program. Her bruger vi forskellige redskaber som vi alle hjælpes ad med at få ud fra redskabsrummet. Vi leger forskellige lege, hvor vi både får pulsen højt op og ligeledes ned igen. Børnene er med til at bestemme nogle af legene og alle kommer på banen. Der er bl.a. samarbejdslege, berøringslege, konkurrencelege, boldlege og musiklege. Vi er hele tiden i aktivitet og timen slutter alt for hurtigt.

Vi har hallen hver onsdag og vi kommer igennem hele vores sanse/bevægelses apparatet igennem.

Her handler det om at balancere, jo mere vi øver, jo dygtigere bliver vi.

Natur og naturfænomener - tema 5:

Naturoplevelser har stor betydning for barnets forhold til naturen og forståelse for, hvordan vi passer på den natur vi har. Naturen er et fantastisk lærings rum. Børn lærer bedst, når de bruger deres krop og deres sanser. Når børnene leger i naturen bliver deres nysgerrighed, deres opmærksomhed og kreativitet udfordret på mange planer til gavn for hele barnets udvikling.

Mål:	<ul style="list-style-type: none"> • At give børnene gode oplevelser i naturen, så de har lyst til udeliv. • Lære børnene at udvikle respekt og forståelse for beplantning og dyr • Bruge naturen til motoriske udfoldelser • Give børnene mulighed for at være i små rum ude i naturen • Give børn indsigt i, hvad man kan bruge en bålplads til • Give børnene oplevelser andre steder end i institutionen • At børnene kommer ud uanset vejr og vind • Lære årstiderne at kende og kendskab til jord, ild, vand, luft •
Middel: Læring gennem leg og bevægelse ude.	<ul style="list-style-type: none"> • Ud hver dag • Besøge 4 H-gården • Tage på tur til stranden og til skoven • Finde dyr ude på legepladsen og snakke om, hvordan vi behandler dyr. • Snakke om årets gang og hvad der kendetegner de forskellige årstider • Være ude i regnvejr, snevejr, solskin, tordenvejr, så børnene mærker følelsen på kroppen af for eksempel vådt tøj. • Bruge forstørrelsesglas når vi undersøger skovbunden, græsplænen, under stenen o.s.v. • Lave naturprojekt og kaninprojekt • Lave vinduesudsmykning, så det passer til årstiden • Lave spirings forsøg – så karse Holde øje med vores have med jordbær og blomster og kende legepladspolitik.

Tegn på læring	At børnene elsker at komme ud. At de elsker at blive beskidte. At de kan fortælle om og viser interesse for, hvad der sker i naturen på de forskellige årstider. At de er engagerede når vi laver vores projekter om natur og at de udviser en nysgerrighed og spørgelyst.
----------------	--

Eksempler på når det lykkes:

. Vi går ud på 4-H gården oftest i små grupper, for at børnene får det mest optimale ud af turen. På gåturen derud snakker vi om hvilke dyr vi skal ud og se. Når vi er nået derud går vi ind til dyrene, hvor børnene evt. har mulighed for at kæle for en lille gris, kanin, kat, kalv, hest. (derudover er der høns, gæs, får) Vi snakker om, hvad de får at spise, ser om hønsene har lagt æg, om der er små kaninunger osv. På gården er der også små haver som børnene fra 4-H har sået til med forskellige grøntsager og blomster. Her snakker vi om, hvad det er, hvad kan grøntsagerne bruges til og om vores børnene kender de forskellige blomster og grøntsager. Der er også en lille legeplads derude, som børnene udfolder sig på, når de trænger til et frirum. Vi har nogle gange et kamera med, så vi kan tage billeder af børnenes oplevelser ude på 4-H.

Tre drenge går oppe på legepladsens vold og knækker grene af buskene, som de skal bruge som skydere i deres leg. En voksen går op til dem og siger det er forbudt at knække grenene af. Lige pludselig vil der ikke være flere grene, hvis alle børnene gik og ødelagde buskene. Hvad med vores gode gemmesteder i buskene. De vil blive ødelagt. Og vores stakkels mariehøns vil ikke have noget sted at bo, for de vil kun være i buske, hvor der er masser af bladlus, som de kan spise. Pludselig ændres drengenes leg. Nu går der sport i at finde så mange mariehøns som muligt og finde mad til dem. Drengene tæller deres prikker og nogle af mariehønsene sendes op til Vor Herre og beder om godt vejr.

Det er vinter og bålpladsen er fyldt med sne. En voksen og 4 børn går derud med en skovl hver og går i gang med at fjerne sneen. Dernæst går de ind i skuret og finder brænde frem og nogle aviser og så er bålet endelig klar til at blive tændt. Mange børn kommer derhen og står og varmer sig ved bålet. Popcorn gryden findes frem og popcornene puttes i. Nu kan børnene både høre og lugte popcornene. Andre gange kan det være der fortælles en historie mens der laves skumfiduser eller snobrød. Børnene får lært at man sagtens kan lave bål både sommer og vinter.

Alle leder efter Mariehøns og tæller prikker.

Kulturelle udtryksformer og værdier – tema 6:

At arbejde med kulturelle udtryksformer og værdier er temmelig bredt, da det rummer mange elementer, man skal inddrage i sin praksis ud fra temaet. Gennem mødet med andre udtryksformer – både kunstnerisk, kulturelt, ved at stifte bekendtskab med andre måder at leve på og andre værdier – udfoldes børnene til hele, nysgerrige og tolerante mennesker. Mennesker, der har forståelse for, at verden er mangfoldig, og at menneskers sprog, vaner og levevilkår kan være vidt forskellige.

Mål:	<ul style="list-style-type: none"> • at give børnene tid og ro til at eksperimentere med forskellige farver, former og materialer • at lave aktiviteter og forløb, hvor det kreative element vægtes højt. • At sørge for at børnene deltager i danske og udenlandske traditioner omkring højtider, årstider, mad • At give børnene erfaringer med teater, film, bibliotek. • At give plads til børnenes egne kultur skabende aktiviteter
Middel: Læring gennem leg og bevægelse ude og inde.	<ul style="list-style-type: none"> • Snakke med børnene om vores forskellige traditioner og hvorfor vi har dem.(påske, jul, fastelavn, høstfest m.m. • Vi følger årets gang • Tager i biograf, på bibliotek, i teater • Ser film og læser historier/eventyr • Laver sang/musik/drama og sommerforestilling for forældre og bedsteforældre • Danser til musik • Tegne, klippe/klistre, male • Spillestue, køkkenaktiviteter, udklædning, trylledej, • Traditioner i byen – rock for sjov, kirke • Prinsesse og riddertema
Tegn på læring	At vi oplever at børnene selv kan fortælle om vores traditioner og hvorfor de holdes. At børnene er interesserede og har en naturlig nysgerrighed og lyst til deltagelse

Eksempler på når det lykkes:

1-2 gange om året er vi med rød stue i biografen. Børnene glæder sig rigtig meget lige fra morgenstunde og spørger ind til, hvornår skal vi af sted. Til frugtsamling fortæller pædagogerne om, hvad de skal se i biografen. Børnene byder ind med, hvordan de skal opføre sig dernede. Alle får tøj på og tager deres hjelpeven i hånden. Efter 20 minutter er vi nede ved biografen. Alle får en siddeplads i de dejlige bløde stole som kan vippe. Stemningen ændrer sig. Børnene bliver helt stille, ligesom i kirken. Lyset bliver dæmpet og nogle børn bliver lidt bange. Heldigvis er der en voksen lige i nærheden. Filmen starter og børnene følger godt med. Det er helt anderledes at sidde i en stor biograf end når vi ser film hjemme i institutionen. På turen hjem snakker børnene med hinanden om filmen

En gang om året bliver børnehaven inviteret til dyrskue i messecentret. 2 pædagoger og 15 af de store børn går i samlet flok derud. Vi snakker om landbrug, hvad dyrkes der på markerne, ser de store traktorer. Alle børnene prøver at sidde på en bobcat. Vi ser på køerne og smager koens mælkeprodukter (mælk, kakao, ost og yoghurt). Vi blev underholdt af en sjov klovn, mens nogle får blev bedømt af nogle dommere. 4 H gården har en rigtig flot stand. Børnene ser på alle de flotte borde, som 4H børnene har dækket, hvor mange point har de fået. Vi ser på brødet, de har bagt og kigger på alle de grøntsager, de har dyrket i deres haver. Vi rører ved kaninerne og kattene og spiser de hjemmelavede bolsjer, som 4H børnene har lavet.

I februar måned tager hele børneflokket en bus til Hornum og ser 5. klasse spille teater. Inden vi kører af sted i den store bus har vi talt om, hvordan vi skal opføre os, når vi skal i teater. Alle ved at vi skal sidde stille og lytte. Det at køre i en stor bus er en oplevelse for sig og vi sidder sammen med vores hjelpeven som hjælper med sikkerhedsselen. Det giver trykthed. Da vi kommer til Hornum kan det for de mindste børn virke overvældende at komme ind i den store hal. Vi finder en plads foran scenen og så venter vi ellers på at forestillingen skal begynde. Lyset dæmpes og skuespillet begynder. Alle vores børn sidder velopdragne og lytter og griner og klapper. De er gode til at koncentrere sig. Efter en timer tager vi bussen hjem igen og alle er en oplevelse rigere.

Fastelavn er en fast tradition med tøndeslagning, bide til bolle og lakridssnørekonkurrence